

Сергєєв В.С.,
д.політ.н., доцент, професор кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту
Рафальський І.О.,
д.політ.н., професор кафедри
міжнародних відносин і політичного менеджменту
Тарасюк М.С.,
здобувач 3 курсу, групи ПО-2
Державного університету «Житомирська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ У США

Нещодавно завершилися нові президентські вибори у США, перемогу у яких здобув Дональд Трамп, хоча спочатку його шанси на успіх не були такими очевидними. Однак варто зауважити, що республіканець здобув приголомшливу підтримку – отримав більшість голосів у всіх так званих «хитких штатах».

Дана виборча кампанія була яскравою – у ній традиційно зійшлися республіканці проти демократів, проте під час перегонів світ споглядав і за двома замахами на Трампа, і за одіозними заявами, і за яскравими політичними ходами.

Проте виборча система США є доволі складною і заплутаною. Однак розуміння даного питання є актуальним, оскільки Сполучені Штати Америки є тією країною, яка надала найбільше допомоги Україні з початку повномасштабного вторгнення. Слід зазначити, що у відношенні до відсотка ВВП найбільшу допомогу наша держава отримала від Естонії [4].

Більше того, розуміння функціонування політичної системи США є важливою ще й тому, що саме ця держава стала країною-гегемоном із кінця ХХ століття [1; с. 3]. А це означає, що Трамп у найближчому майбутньому матиме переважаючий вплив на політичну ситуацію у всьому світі. Останні вибори для республіканців були неймовірно успішними – вони матимуть більшість в обох палатах парламенту, а також Верховному суді, що дозволить Трампу проводити ту політику, яку він сам вважатиме за потрібну.

Перший етап виборів – праймеріз або кокуси: у окремих штатах виборці приходять на дільниці і вибирають того представника, якого з декількох кандидатів однієї партії буде висунуто на майбутніх президентських виборах [2,

с. 119]. Цього разу демократи спершу висунули Джо Байдена, а республіканці – Дональда Трампа. Проте, після невдалих дебатів, було прийнято рішення замінити Джо Байдена на Камалу Харіс. Вона була молодшою за обох кандидатів, а це ламало один з фреймів Трампа про те, що Байден є старим і немічним, тому Трамп, будучи старшим за Харіс, потрапив у пастку власних висловлювань. Однак, це не завадило йому продовжувати дискредитувати свою опонентку. До того ж Байден уже мав негативний імідж, сформований у процесі прийняття власних невдалих рішень. Однак слід пам'ятати, що і Трамп активно загострював свою увагу на цьому, що не могло не зіграти свою роль. Передвиборчий штаб республіканців вирішив не втрачати марно ресурси на побудову ще одного негативного іміджу для Харіс, тому було прийнято рішення прив'язати невдачі Байдена до невдач Камали Харіс, адже вона була у команді колишнього президента всі ці роки.

Проте така процедура праймеріз не завжди була обов'язковою. [3; с. 21]. Зокрема, у 1912 Вільям Тафт зумів різними методами здобути прихильність своїх партійців, тому на закритих засіданнях партії було прийнято рішення висувати саме його у кандидати в президенти, а не Теодора Рузвельта, який користувався більшою підтримкою населення. Після цього Рузвельт прийняв рішення вийти з Республіканської партії та заснувати нову, у результаті чого обидві партії програли демократам, оскільки американці прихильники традиційного голосування [3; с. 21]. Інакше кажучи, є штати, які завжди голосують за демократів – Каліфорнія, Вермон, Нью-Йорк тощо, а є ті, які голосують виключно за республіканців – Техас, Кентукі, Небраска і т.д. Однак існують ще й так звані «хиткі штати», які періодично голосують то за демократів, то за республіканців. Харіс не могла виграти у Техасі, адже у цьому штаті завжди перемогу здобувають республіканці, так само, як Трамп у жодному із варіантів подій не міг виграти у Нью-Йорку. Через це обоє кандидатів не проводили агітацію у наперед програшних для них обох штатах, а, навпаки, сфокусувалися, як і всі їхні попередники на «хитких штатах».

Завдання будь-яких виборів – це консолідувати навколо себе електорат. А у 1912 році традиційний виборець республіканців опинився у незвичному положенні

– з одного боку популярний, проте вже вигнанець партії Рузвельт та менш популярний, але все ще партійний Тафт. Через це голоси виборців розпорошилися і це призвело до перемоги демократів, які були більш консолідованими.

Наступним етапом є власне вибори, де громадяни голосують за колегію виборників, які й обиратимуть президента[3; с. 21]. Суть полягає у тому, що кожен штат, залежно від населення, має певну кількість виборників, які можуть увійти до колегії, наприклад: якщо у Техасі відносна більшість населення голосує за республіканців, то і вся колегія виборників від цього штату складатиметься із республіканців.

Таким чином, виборча президентська система у США має свої особливості: починається все з праймеріз, аби визначити найпопулярнішого кандидата серед прихильників конкретної партії, далі ведеться агітація, спрямовуючи всі сили на «хиткі штати», а після цього, у день виборів, електорат делегує свої голоси колегії виборників, які остаточно обирають президента.

Список використаних джерел:

1. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Львів. 2000. С 236.
2. Георгізова І.Л. Виборча система США: переваги та недоліки. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. Серія ПРАВО. Випуск 21. Частина II. Том 1. С. 118-121.
3. Козинець О.Г., Кот В.В. Особливості проведення виборів президента США. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. 2022. Серія: юридичні науки Конституційне право; муніципальне право Том 33 (72) № 1. С. 19-23.
4. Які країни-союзники роблять найбільший внесок у перемогу України. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/07/17/infografika/ekonomika/yaki-krayiny-soyuznyky-roblyat-najbilshyj-vnesok-peremohu-ukrayiny>.